

Keuzekaart Angstklachten en Angststoornissen | Behandelingen bij angst en dwang (4)

Je angst- en dwangklachten kunnen verlicht worden wanneer je medicijnen gaat innemen onder begeleiding van een arts of verpleegkundig specialist. Er bestaan verschillende soorten medicijnen die bij angststoornissen ingezet kunnen worden. Hieronder geven we een overzicht van de meest gebruikte groepen medicijnen en van een extra behandelmogelijkheid. Alle medicijnen kunnen bijwerkingen hebben, voordat je start met het innemen hiervan overleg je met je behandelaar over de werking en de verwachte bijwerkingen van de medicatie.

Hulpmiddel→	Medicijnen: antidepressiva	Medicijnen: angstwerende middelen	Medicijnen: antipsychotica	Deep Brain Stimulation
Wat houdt het in?	Je angst- en dwangklachten kunnen verminderen wanneer je medicijnen gaat innemen die ook bij depressies worden voorgeschreven. Dit zijn de antidepressiva en voorbeelden hiervan zijn de zogenoemde SSRIs, SNRIs en TCA (tricyclische antidepressiva).	Een groep medicijnen die bij angststoornissen ingezet worden zijn de angstwerende middelen (ook wel anxiolytica), zoals benzodiazepines, buspiron en pregabaline.	Antipsychotica zijn medicijnen die bij psychoses en onrust, maar ook bij dwang (OCS) ingezet kunnen worden. Ze verminderen in de hersenen het effect van natuurlijk voorkomende stoffen, voornamelijk dopamine. Hierdoor kan de dwangstoornis in kracht afnemen. De meest gangbare antipsychotica bij dwangstoornissen zijn haloperidol, risperidon en quetiapine.	Deep Brain Stimulation (diepe hersenstimulatie) is een behandeling waarbij elektrische prikkels gebruikt worden. De hersenen worden beïnvloed door andere prikkels dan chemische (medicatie) of psychologische. Bij Deep Brain Stimulation vindt een operatie plaats om elektrodes in de hersenen te plaatsen, die elektrische signalen afgeven. Hierdoor worden specifieke symptomen onderdrukt, waardoor klachten afnemen of worden opgeheven.
Wanneer wordt het ingezet?	Meestal zal een behandelaar eerst psychotherapie voorstellen. Wanneer dit niet goed (genoeg) werkt, kun je proberen of de klachten door het slikken van antidepressiva minder worden. Soms wordt er naast de medicatie ook psychologische behandeling aangeboden.	Benzodiazepinen kunnen helpen wanneer er een eenmalige moeilijke gebeurtenis plaatsvindt, zoals bijvoorbeeld bij een vliegreis. Wanneer je langdurig benzodiazepines gaat gebruiken gebeurt dit niet op voorschrift van de huisarts, maar onder specialistische begeleiding.	Soms kies je samen met een behandelaar ervoor om een extra middel toe te voegen aan je medicatie. Dit kunnen antipsychotica zijn, in principe gebeurt dit alleen bij dwangklachten.	Bij zeer ernstige OCS, wanneer andere behandelingen tekortschieten, kan Deep Brain Stimulation overwogen worden. De ingreep moet in een gespecialiseerd centrum worden uitgevoerd. Deze vorm van behandeling komt in Nederland weinig voor.
Waarmee kan het me helpen?	Ook wanneer je niet depressief bent kunnen antidepressiva helpen bij angst, paniek, vermijding en dwangklachten. Deze medicijnen kunnen de angstproblemen verlichten en helpen om je functioneren te verbeteren. Mocht je depressieve klachten hebben zouden deze medicijnen ook je stemming kunnen verbeteren.	Angstwerende middelen kunnen (tijdelijk) je klachten verlichten. Ze hebben een rustgevend effect.	Bij ernstige dwangklachten kan het een zoektocht zijn om een ideale combinatie van medicijnen te vinden. Wanneer dit lukt kan je dwangstoornis draaglijker worden. Antipsychotica kunnen er voor zorgen dat de dwangstoornis in kracht afneemt vanwege het verminderen van het effect van natuurlijk voorkomende stoffen in de hersenen, zoals dopamine.	Bij Deep Brain Stimulation zijn er goede resultaten bereikt bij het verminderen van dwangklachten. Gezien de ernst van dwangproblematiek zijn deze resultaten zo positief dat Deep Brain Stimulation de moeite waard is om te overwegen als andere behandelingen tekort schieten.
Waar kan ik last van krijgen?	Je kunt bij het starten (soms) angstiger worden, dit gaat meestal vanzelf over. Op lange termijn kun je last krijgen van gewichtstoename of seksuele problemen. Het kan een hele zoektocht zijn om de (combinatie van) medicijnen te vinden die voor jou goed werken.	Het kan zijn dat je minder goed kunt werken of niet aan het verkeer kunt deelnemen. Je kunt ook afhankelijk worden van rustgevende medicijnen, dan is het moeilijk om het gebruik te stoppen en kun je last krijgen van ontweningsverschijnselen.	Seksuele problemen, overmatig zweten en gewichtstoename zijn voorbeelden van de mogelijke bijwerkingen van antipsychotica. Tegen de bijwerkingen kunnen eventueel ook weer andere medicijnen ingezet worden.	Complicaties van de operatie kunnen infecties zijn, neurologische uitval, epilepsie en persoonlijkheidsveranderingen. Bij Deep Brain Stimulation zijn er, naast de risico's van de operatie, relatief weinig bijwerkingen. Een verhoogde impulsiviteit en toename van seksuele behoefte kunnen voorkomen, maar dit kan vaak ook weer verholpen worden.
Wat kan ik verwachten?	Wanneer je start moet je het moment van inname en de dosering goed in de gaten houden. Het kan zijn dat er af en toe bloedwaardes gemeten worden om te weten of de juiste hoeveelheid actieve stoffen in je lichaam werkzaam is.	Benzodiazepines worden soms voor een zeer korte periode voorgeschreven. Voordat je start overleg je met je behandelaar over de werking en de verwachte bijwerkingen van de medicatie en eventuele zorgen over het ontstaan van afhankelijkheid.	Wanneer je start moet je het moment van inname en de dosering goed in de gaten houden. Het kan even duren voordat je lichaam gewend is aan de medicijnen en deze hun werk goed kunnen doen.	Aan de Deep Brain Stimulation behandeling gaat een uitgebreide screeningsprocedure vooraf. Daarin wordt ook gekeken of je de gewone behandelingen al voldoende geprobeerd hebt. De behandeling wordt gevolgd door een na-traject waarin een behandeling met cognitieve gedragstherapie opgenomen is.

Deze Keuzekaart is gebaseerd op de kwaliteitsstandaarden van Akwa GGZ en de kwaliteitscriteria goede zorg van MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid, in samenwerking met leden van de Angst, Dwang en Fobie Stichting. De Keuzekaarten mogen in ongewijzigde vorm verspreid worden na publicatie.